

ΚΡΙΤΗΡΙΟ ΑΞΙΟΛΟΓΗΣΗΣ ΣΤΑ ΝΕΑ ΕΛΛΗΝΙΚΑ

Β' ΤΑΞΗ ΕΠΑΛ

Α. ΜΗ ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

ΔΙΑΔΙΚΤΥΟ

Το ίντερνετ τελικά τι αλλάζει, τις συνήθειες της σκέψης μας ή τον ίδιο τον εγκέφαλό μας;

Το ίντερνετ αλλάζει τον τρόπο που σκεφτόμαστε. Αυτό όμως φαίνεται ότι θα έχει μακροπρόθεσμες συνέπειες σε κάποιες περιοχές του εγκεφάλου. Το μπροστινό τμήμα του εγκεφάλου, για παράδειγμα, αναπτύσσεται στο τέλος της εφηβείας. Αν κάποιος έφηβος, λοιπόν, ζει καθημερινά στο ψηφιακό περιβάλλον των βιντεοπαιχνιδιών, παίρνοντας διαρκώς ρίσκα χωρίς συνέπειες, ζει δηλαδή σε ένα περιβάλλον όπου **επικρατούν** οι έντονες αισθήσεις στο εδώ και το τώρα, αυτό προδιαθέτει τον εγκέφαλό του να έχει λιγότερο ενεργό μπροστινό τμήμα αργότερα στη ζωή του. Ο έφηβος αυτός διαρκώς προβάρει μια δραστηριότητα η οποία συνήθως σχετίζεται με τον εγκέφαλο παθολογικών τζογαδόρων ή σχιζοφρενών...[...]

Παρ' όλα αυτά, τόσο το Facebook όσο και το Twitter βοήθησαν αφάνταστα τους νέους του αραβικού κόσμου να ενώσουν και να οργανώσουν επαναστατική σκέψη, φωνή και δράση και **να εξεγερθούν** μαζικά εναντίον των αυταρχικών καθεστώτων της χώρας τους... Αυτό ήταν κάτι πολύ θετικό, γιατί έδωσε τη δυνατότητα στο internet να αποτελέσει ένα ισχυρό όπλο για τον εκδημοκρατισμό των χωρών αυτών. Το ίντερνετ και η κάθε είδους τεχνολογία είναι από μόνες τους ουδέτερα εργαλεία στα χέρια μας. Αυτό στο οποίο ασκώ κριτική είναι η στάση των ανθρώπων απέναντί τους και ο τρόπος με τον οποίο τα χειρίζονται. Για παράδειγμα, οι άνθρωποι αισθάνονται ότι τώρα μέσω των chat room μπορούν να μιλάνε εύκολα και άμεσα στο ίντερνετ ξεχνώντας όμως ότι τώρα είναι πολύ ευκολότερο από ποτέ κάποιος να παρακολουθήσει και να καταγράψει αυτή την ιδιωτική διαδικτυακή ομιλία. Όσο εύκολο είναι το ίντερνετ να αποτελέσει ένα εργαλείο εκδημοκρατισμού, άλλο τόσο εύκολο είναι να γίνει ένα εργαλείο που θα καταργήσει τον **ιδιωτικό** μας **βίο** με άγνωστες συνέπειες.

Πώς βλέπετε λοιπόν το μέλλον του εγκεφάλου μας, που μεγαλώνει μέσα στο ραγδαία εξελισσόμενο θερμοκήπιο του ίντερνετ και των νέων τεχνολογιών του 21^{ου} αιώνα; Το πρώτο πιθανό σενάριο είναι ότι θα καταλήξει ο καθένας μας να συμπεριφέρεται σαν ηλεκτρονικός υπολογιστής και να προτιμά να αλληλεπιδρά με άλλο κομπιούτερ και όχι με ανθρώπους, κάτι το οποίο ήδη συμβαίνει ως έναν βαθμό, καθώς πολλοί αισθάνονται πιο άνετα μπροστά σε έναν υπολογιστή.

Το δεύτερο σενάριο είναι ότι πολλοί λάτρεις του διαδικτύου ζώντας μια ζωή μπροστά σε μια οθόνη (κάτι που τους στερεί τη δυνατότητα ουσιαστικού διαλόγου), αντιμετωπίζουν τον κίνδυνο να αγκαλιάσουν πάσης φύσεως φονταμενταλιστικά κινήματα. Είναι ένα πολύ ελκυστικό αντίδοτο το να συμμετέχεις σε μια συλλογική φαντασίωση που σε οδηγεί να αδιαφορείς για την ιδιαιτερότητά σου.

Το τρίτο σενάριο, το οποίο φυσικά προτιμώ και για το οποίο αγωνίζομαι, αφορά την προσπάθειά μας να καλλιεργήσουμε την τεχνολογία που θα βοηθήσει τους ανθρώπους να νιώσουν την αίσθηση της ταυτότητάς τους, της ατομικότητάς τους και της αυτοεκπλήρωσής τους. Κι αυτό μπορεί να επιτευχθεί μόνο μέσω της έκφρασης της δημιουργικότητάς τους. Όμως, για να συμβεί αυτό, πρέπει τα άτομα να είναι ενεργά και όχι παθητικοί δέκτες, πρέπει να κατανοούν όσα συμβαίνουν γύρω τους και όχι απλώς να επεξεργάζονται πληροφορίες – και νομίζω ότι αυτή τη στιγμή τα κομπιούτερ δεν βοηθάνε τους ανθρώπους να πετύχουν κάτι τέτοιο.

Σούζαν Γκρίνφιλντ, συνέντευξη στον Σπύρο Χατζηγιάνη, περ. Ε, εφημ. Κυριακάτικη Ελευθεροτυπία, 27/2/2011

Λεξιλόγιο: Φονταμενταλισμός: Με τον όρο φονταμενταλισμός εκφράζονται οι τάσεις εμμονής ή επιστροφής σε άκρως συντηρητικά θρησκευτικά βιώματα του παρελθόντος, τα οποία λειτουργούν ως μέσο αντίστασης σε κάθε ενδεχόμενη αλλαγή ή θρησκευτική μεταρρύθμιση. [Ο μουσουλμανικός φονταμενταλισμός στρέφεται εναντίον της εκκοσμίκευσης και της εισβολής της δυτικής παράδοσης και ηθικής καθώς και σε οτιδήποτε άλλο είναι ξένο προς την ισλαμική πραγματικότητα. Αντιθέτως, στοχεύει στην ενδυνάμωση της ισλαμικής θρησκευτικής και πολιτισμικής παράδοσης.

1^η Δραστηριότητα

α) «Το ίντερνετ και η κάθε είδους τεχνολογία είναι από μόνες τους ουδέτερα εργαλεία στα χέρια μας»: Να αναπτύξετε την άποψη σε μια παράγραφο 70-90 λέξεων.

(10 μονάδες)

β) Να χαρακτηρίσετε τις προτάσεις που ακολουθούν με τη λέξη Σωστό, αν η πρόταση συμφωνεί με το νόημα του κειμένου, ή τη λέξη Λάθος, αν όχι.

i) Ένας έφηβος, προσκολλημένος στα βιντεοπαιχνίδια αντιμετωπίζει ένα διαρκές ρίσκο, χωρίς συνέπειες.

ii) Οι νέοι αραβικών χωρών χρησιμοποιούν το διαδίκτυο ως εργαλείο ενότητας και ενημέρωσης στον αγώνα κατά του αυταρχισμού.

iii) Το διαδίκτυο και οι νέες τεχνολογίες εξοικειώνουν τον άνθρωπο με τη φυσική, ανθρώπινη αλληλεπίδραση.

iv) Όσοι ζουν μια ζωή μπροστά στην οθόνη είναι επιρρεπείς στο να αγκαλιάσουν συλλογικές φαντασιώσεις.

v) Το διαδίκτυο μέχρι στιγμής δείχνει να προωθεί την ανθρώπινη ατομικότητα και ιδιαιτερότητα.

(5 μονάδες)

2^η Δραστηριότητα

α) «Το ίντερνετ αλλάζει...σχιζοφρενών»: Να επισημάνετε τον τρόπο ανάπτυξης της πρώτης παραγράφου.

(5 μονάδες)

β) Να αναφέρετε τη λογική σχέση που εκφράζουν οι παρακάτω διαρθρωτικές λέξεις – φράσεις: Αν, δηλαδή, Παρ' όλα αυτά, Για παράδειγμα, για να.

(5 μονάδες)

γ) Να γράψετε από ένα συνώνυμο για τις παρακάτω λέξεις-φράσεις του κειμένου: επικρατούν, να εξεγερθούν, ιδιωτικό βίο, παθητικοί, να νιώσουν.

(5 μονάδες)

3^η Δραστηριότητα

Διαβάζοντας τη συνέντευξη της Βρετανίδας Νευροβιολόγου, νιώθετε την ανάγκη να συντάξετε μια ανοιχτή επιστολή προς την εφημερίδα στην οποία εκείνη την παραχώρησε. Το ζητούμενό σας είναι να ταχθείτε υπέρ του διαδικτύου, παρουσιάζοντάς το ως εργαλείο γνώσης και πληροφόρησης, ως παράγοντα που ενισχύει την ανθρώπινη δημιουργικότητα και ως φορέα κοινωνικοποίησης. (200 – 250 λέξεις)

(20 μονάδες)

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΟ ΚΕΙΜΕΝΟ

Η ΚΟΥΚΛΑ ΤΗΣ ΥΠΟΚΟΥΛΤΟΥΡΑΣ

Ένα ανδρείκελο είμαι και εγώ και νιώθω πανευτυχής. Ζω στο 2019, είμαι στο μεταίχμιο της νεότητάς μου, έχω κάνει σημαντικά βήματα στη ζωή μου, αλλά πάντα κάτι μου λείπει.

Από τότε που ακολουθώ την τύπισσα στο ίνσταγκραμ με τα 5.000 like ημερησίως, δεν κοιμάμαι εύκολα τα βράδια.

Και όταν ξυπνάω, ακόμη νιώθω κουρασμένη. Λες και στον ύπνο μου, εγκλωβισμένη στα όνειρα που ηλέκτριζαν τα σε καταστολή κύτταρα μου προκαλώντας εγκεφαλικές θύελλες, προσπαθούσα

μανιωδώς να ξεφύγω από τη μονοτονία της δικής μου ζωής. Να μπω στη δική της. Ήξερα ότι αφού μπορεί αυτή σίγουρα μπορώ και εγώ.

Το πρωί όμως αναθεώρησα. Σαββατιάτικος καφές με την κολλητή στην παραλία. Με κοίταξε ή μπορεί και όχι, μιας και το βλέμμα της πλανιόνταν διατρέχοντας αδιακρίτως τις σελίδες των κοινωνικών δικτύων. Θεωρητικά, συναισθάνονταν όμως την ανησυχία μου καθώς και την απεγνωσμένη ανάγκη μου να ταυτίσω την απλή κοινή ποταπή θα έλεγε κανείς καθημερινότητά μου με αυτήν της κουκλίτσας του ίνσταγκραμ.

Ρε το βρήκα! Λέει. Έλα, δυο τρία μπουτοξάκια καμιά ενεσούλα τίποτα δεν είναι. Λεφτά να έχεις. Αυτός είναι ο επόμενος στόχος. Λεφτά, αυτό ήταν.

Και εγώ νόμιζα πως μου λείπει ο έρωτας. Διάβασε τη σκέψη μου και μια βασιλική απορία πήρε τη θέση ενός αμυδρού χαμόγελου στο πρόσωπο της. Έρωτας; Τετριμμένο παλιό και ξεπερασμένο. Αν δεν σου παρέχει τα βασικά, και αυτό σημαίνει ένα «πρόσωπο» για να κάνεις εντύπωση στην κοινωνία, ένα σπίτι χλιδάτο, διακοπές στο Ουαγκαντούγκου ή σε κάποια τροπική παραλία μια φορά το χρόνο έστω, ακριβή ένδυση, υπόδυση και τα σχετικά, τι να τον κάνεις τον έρωτα; Το μειδίαμα έγινε δυνατό γέλιο.

Το αγαπώ το γέλιο της. Μου θυμίζει την ηλικία των 18... Αναστενάζω με ανακούφιση αλλά με συνεφέρνει. Πάλι διάβασε τη σκέψη μου... Τι είσαι μου λέει.. 18;

“Σύνελθε. Αποφάσισε τι θέλεις... Θα γίνεις επιτέλους γυναίκα.;

Και εννοεί την κούκλα. Να κάνεις κουμάντο τους άλλους να τους δείχνεις τι εστί ανεξαρτησία.

Τι εννοείς της λέω. Δεν είμαι ανεξάρτητη; Δεν μου λείπει κάτι. Σου λείπει λέει η αποδοχή γι' αυτό θες να κάνεις τη ζωή της.

“Τόσα χρόνια πέρασαν και ακόμα να μάθεις... Να γίνεις λίγο σκύλα αλλά και λίγο γατούλα.”

Δες... και μου δείχνει την κουκλίτσα σε πόζα «δε σας έχω ανάγκη είμαι λίγο απ' όλα, είμαι τα πάντα, αλλά θέλω και όλα όσα μπορείς να μου προσφέρεις. Και πρέπει να μπορείς ε... Θέλω ανέσεις κυρίως. Πολλές ανέσεις. Το αξίζω άλλωστε».

Ενοχλημένη αποκρίθηκα πως η εικόνα της είναι αντίστοιχη των προσδοκιών της. Δεν έχω τόσο μεγάλα χείλη, στήθος να προτάξω, ούτε τόσο λάγνο βλέμμα για να τα καταφέρω. Άντε ρε βλάκα λέει, όλα τα έχεις αλλά δεν τα εξασκείς. “Έχω εγώ φίλη, που έχει μια γνωστή που και αυτή και η κολλητή της έκαναν κάτι μικροαλλαγές, ξες... επεμβασούλες, βλεφαριδούλες, ματάκια, μαγουλάκια, χειλάκια και μυτούλες και όλες κουκλίτσες ε...” Ρε βλάκα, της φωνάζω. Σύνελθε.

Ευτυχώς το ξυπνητήρι τράνταξε το όνειρο και τον σε κατάσταση rem εγκέφαλό μου.

Από τότε, άμα με πιάσει βαθύς ύπνος, βλέπω ότι βγαίνω βόλτα στο χωριό μου τη Θεσσαλονίκη, και βλέπω το ίδιο πρόσωπο σε διαφορετικά άτομα, όλα περνάνε ξυστά μου με την ίδια έκφραση, με τα μάτια καρφωμένα στην οθόνη του κινητού και με το που με ακουμπάνε ελάχιστα σκοντάφτουν αναπόφευκτα, με αποτέλεσμα να πέσει μια μάσκα που μοιάζει περισσότερο με ένα τεράστιο κομμάτι επιπρόσθετης σάρκας που σκεπάζει όλη την επιφάνεια του προσώπου τους. Σηκώνουν το κεφάλι και απτόητοι συνεχίζουν δανείζοντας μου μια τελευταία αδιάφορη ματιά. Το πρόσωπο τους είναι πάντα ίδιο με πριν.

Πλέον, δεν λυπάμαι που δεν είμαι αυτό που θέλει η κοινωνία μου και όλες οι υπόλοιπες. Λυπάμαι μόνο που χάνω τις αξίες μου γιατί ό,τι ήταν να ειπωθεί ειπώθηκε και ξεχάστηκε.

Η Αλίκη εξαφανίστηκε μια για πάντα στη χώρα των θαυμάτων και οι προσδοκίες για τη σωτηρία της ψυχής τσαλακώθηκαν για χάρη της αιώνιας αφεγιάδιαστης πλαστικής επιφάνειας.

Η αθωότητα της ύπαρξης βούτηξε στο κενό και δεν αναστήθηκε. Από πάνω της στέκονται και μυξοκλαίνε οι δήμιοι της. Πιθανότατα πολιτικοί αρχηγοί φασιονίστες ινσταγκράμερς. Οι πλαστικοί χειρουργοί από την αντίθετη μεριά σκέφτονται πώς θα συναρμολογήσουν το κρανίο της και θα ενώσουν τα πεταμένα μέλη της επεμβαίνοντας στο αρχικό μοντέλο, που τώρα πια κατέληξε λιχούδιο γεύμα για πεινασμένα αδέσποτα.

Μα πραγματικά, προς τιμήν της σύγχρονης πραγματικότητας, ποια είμαι εγώ να αντισταθώ. Ζήτω η πάσης φύσεως ομοιομορφία. Στις ιδέες, στα λόγια, στα θέλω, στο είναι.

Με μια πρόποση λοιπόν για το νέος έτος, θα πιω εις υγείαν του σύγχρονου κόσμου, θα σουφρώσω τα χείλη μου γιατί το πορτοφόλι μου δε σηκώνει πλαστικές, θα βγάλω καμιά δεκαριά φωτογραφίες στο νάιτκλαμπ γιατί ξέρω να περνάω καλά και πρέπει να το ξέρετε και όλοι οι υπόλοιποι. Θα πιω 5- 10 ποτά και 15 υποβρύχια ταγκάροντας τους φίλους τους γνωστούς και τους άγνωστους που τυχαίνει να βρίσκονται στη γύρω περιοχή. Θα γυρίσω τα χαράματα σπίτι μόνη ή παρέα και θα κλαίω για τα 18 μου χρόνια τότε που είχα ακόμη άποψη, ταυτότητα ίσως και κάποια αγάπη. Ωσάν γνήσια κούκλα της υποκουλτούρας πλέον και εγώ.

Ελένη Καλαντζή, Φιλολόγος

1^η δραστηριότητα

α) Να χαρακτηρίσετε τις παρακάτω προτάσεις ως Σωστές (Σ) ή λανθασμένες (Λ), σύμφωνα με το νόημα του κειμένου:

1. Η κούραση της αφηγήτριας οφείλεται στην αγχωτική καθημερινότητά της.
2. Η φίλη της αν και φαινομενικά επιδεικνύει αδιαφορία για εκείνη, αφουγκράζεται τις ανησυχίες της.
3. Η αφηγήτρια θεωρεί προτεραιότητα για τη ζωή, την ερωτική ολοκλήρωση του ανθρώπου.
4. Η γυναικεία ανεξαρτησία αφορά κυρίως την πολιτική και οικονομική ελευθερία της γυναίκας, σύμφωνα με την τρέχουσα αισθητική.
5. Η αφηγήτρια είναι ιδιαίτερος δεκτική στις ιδέες, τις αξίες και την αισθητική του σύγχρονου κόσμου.

(5 μονάδες)

β) Ποιο είναι το κίνητρο της αφηγήτριας να ακολουθήσει φανατικά τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης (2 μον.), ποιες οι αξίες της ίδιας και ποιες οι κυρίαρχες; (8 μον) (70 – 80 λέξεις)

(10 μονάδες)

2η Δραστηριότητα

α) Να σχολιάσετε τη γλώσσα του κειμένου. Πώς οι συγκεκριμένες γλωσσικές επιλογές επηρεάζουν το ύφος του κειμένου και πως το χαρακτηρίζετε;

(7 μονάδες)

β) Να εντοπίσετε μια μεταφορά, μια παρομοίωση, ένα χωρίο με ειρωνεία.

(3 μονάδες)

γ) Να σχολιάσετε τη λειτουργία του ασύνδετου σχήματος στο χωρίο «Στις ιδέες, στα λόγια, στα θέλω, στο είναι».

(2 μονάδες)

δ) Να εντοπίσετε το σύμβολο στην εγκιβωτισμένη αφήγηση του ονείρου : «Από τότε...ίδιο με πριν» και να το αποσυμβολίσετε.

(3 μονάδες)

3η δραστηριότητα

«Μα πραγματικά, προς τιμήν της σύγχρονης πραγματικότητας, ποια είμαι εγώ να αντισταθώ; Ζήτω η πάσης φύσεως ομοιομορφία. Στις ιδέες, στα θέλω, στα λόγια, στο είναι».

Η αφηγήτρια επισημαίνει μεταξύ άλλων τον κίνδυνο επιβολής και επικράτησης μιας πολύπλευρης ομοιομορφίας από τα πρόσωπα και τις εταιρίες που (δια)κινούν τα μέσα κοινωνικής δικτύωσης. Συμμερίζεστε την ανησυχία της; Να αναπτύξετε τις σκέψεις σας σε ένα ενιαίο κείμενο των 100-150 λέξεων.

(20 μονάδες)